

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट वक्तव्य

रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू, गाउँसभाका सचिव, गाउँसभाका सदस्यहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संचारकर्मी मित्रहरू,

नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको सहकारीता, सह अस्तित्व र समन्वयको मर्मलाई आत्मसात् गरी रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाले आफ्ना विभिन्न कृयाकलापहरू संचालन गरेको छ । स्थानीय सरकारले जनताको प्रत्यक्ष सरोकारका विषयहरूमा बजेट निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने संवैधानिक अधिकार अन्तर्गत तयार गरिएको स्थानीय सरकारको बजेटको आफ्नो छुट्टै महत्व र विशेषता रहेको छ । हाम्रो स्थानीय सरकारको सिमित स्रोत साधन हुँदाहुँदै पनि नागरिकका अपेक्षानुसार पूर्वाधार निर्माण तथा सेवा प्रवाहमा अधिकतम परिचालन गरी नागरिकलाई सन्तुष्ट बनाउन विभिन्न प्रयासहरू गरेका छौं । गाउँपालिकाका हालसम्मका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने, चासो गुनासो व्यक्त गर्नुहुने सम्पूर्ण नागरिकहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै सम्मानित यस सभामा आ.व. ०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले आर्थिक वर्ष ०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम यस सम्मानीत सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु ।

गाउँपालिकाको सिमित श्रोत साधनलाई अधिकतम परिचालन गरी स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पूर्वाधार निर्माण, रोजगार, विपद् व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह र सुशासन लगायतका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको तर्जुमा गरिएको छ ।

सम्मानित यस सभाबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझाव सहित पारीत नीति तथा कार्यक्रमको उद्देश्य, प्राथमिकतालाई आत्मसाथ गरी स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको सिमामा रही बजेट तर्जुमा गरिएको छ । बजेट तर्जुमा गर्दा मूलतः नेपालको संविधान, प्रचलित कानूनहरू, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, गाउँपालिकाले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रम, आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचना, दिगो विकासका लक्ष्य, विगतका वर्षहरूको अनुभवलाई आत्मसाथ गरिएको छ । सुखी र समृद्ध रुरुक्षेत्र निर्माणको महान अभियानमा एकजुट भई अघि बढ्नका लागि गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरू, राजनीतिक दलहरू, जनप्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज, पत्रकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई हार्दिक अपिल गर्दछु ।

बजेटको सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धिहरू:-

(क) सौँच : “रुरुक्षेत्र समृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन र स्वरोजगार”

(ख) लक्ष्य : "स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा समुचित विकास गरी गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने"

(ग) उद्देश्यहरू :

- कृषिमा आत्मनिर्भर हुने,
- नागरिकको स्वास्थ्यलाई उच्च प्राथमिकता दिने,
- प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्हरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणमा विशेष ध्यान दिने,
- शिक्षामा सबै बालबालिकाको समान पहुँच र गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने,
- गाउँपालिकामा पूर्वाधारहरू निर्माण गरी नागरिकलाई विकासको अनुभूत गराउने,
- एक घर एक धारा अभियान संचालन गरी खानेपानीका आयोजनाहरू संचालन गर्ने र सरसफाईमा नागरिकको सहज पहुँच पुर्याउने,
- जनतालाई केन्द्रमा राखी चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गर्ने,
- स्वरोजगार र रोजगारी वृद्धि गर्ने,
- गाउँपालिकाको आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी खुसी, सुखी, समृद्ध र समुन्नत गाउँपालिका बनाउने
- गाउँपालिकामा पर्यटन पूर्वाधारहरू निर्माण गरी पर्यटनमा टेवा पुऱ्याउने,
- सुशासनयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने,

(घ) अपेक्षित उपलब्धिहरू :

- सडक निर्माण गुरुयोजना तथा मापदण्ड बमोजिम २ वर्ष भित्र सबै वस्ती सडक सञ्जालबाट जोड्ने र गाउँपालिकाका सडकहरूको स्तरोन्नती गरिने,
- वडा कार्यालयलाई नागरिक सेवाकेन्द्रको रूपमा विकास गर्दै नागरिकले अनुभूत हुने गरी सेवा प्रवाह गरिने,
- जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउन जनतासँग स्थानीय सरकार कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- जनताको चासो गुनासोलाई संबोधन गर्न र गुनासो गर्ने प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न २४ सैं घण्टा गुनासो सुनुवाई प्रणालीलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने,
- स्थानीय सरकारको जवाफदेहिता, पारदर्शिता, प्रभावकारिता र भ्रष्टाचारमुक्त शासन सुनिश्चित गर्न विभिन्न रेडियो, पत्रिका, वेबसाईट, सामाजिक सञ्जाल र एसएमएस मार्फत सूचना प्रवाहमा जोड दिइने ।
- गाउँपालिकाको सेवाप्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाउन क्षतीपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र लागू गरिने ।
- कर्मचारीको स्पष्ट कार्यविवरण तोकी जिम्मेवार बनाई जनउत्तरदायी र पारदर्शीता कायम गरिने ।
- नागरिकको सुरक्षित तथा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणको लागि नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माणकार्य अघि बढाइने ।
- गाउँपालिकाको सर्वांगीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लागु गरिने ।
- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अध्यक्षसँग र शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरूले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग विभिन्न सूचकहरूको आधारमा कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी सम्पादित कार्यको आधारमा कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरिने ।
- विद्यालयको गुणस्तर कायम गर्न प्रधानाध्यापकले गाउँपालिकासँग कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी शिक्षामा गुणस्तर कायम गरिने ।
- गाउँपालिकामा सुशासन कायम गर्दै नागरिक मैत्री प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरी कर्मचारीलाई प्रोत्साहन गरिने ।
- स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाईने

- कृषि उत्पादन वृद्धि गर्दै कृषकलाई उत्प्रेरित गर्नको लागि कृषकलाई उत्पादन तथा मागमा आधारित अनुदान दिने ।
- व्यवसायीक कृषकहरूलाई ऋणमा अनुदान दिइने ।
- संघीय तथा प्रदेश सरकार, दातृ संस्था, गैरसरकारी संस्थासँगको समन्वय र सहकार्यमा आयमूलक, सिपमूलक र स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने
- कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार निर्माण, विद्युत सेवा, पर्यटन उद्योग स्थापना लगायतका क्षेत्रहरूमा सरकारी नीजि तथा गैर सरकारी संस्थासँग लागत साझेदारीका कार्यक्रम संचालन गरिने ।
- नगर प्रहरीलाई सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड र कानूनको कार्यान्वयनमा परिचालन गर्ने ।

(ड) बजेटका मुख्य प्राथमिकताहरू

- कृषि तथा पशुपालन
- खानेपानी तथा सरसफाई
- गुणस्तरीय र सर्भसुलभ स्वास्थ्य सेवा,
- शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच पुऱ्याई गुणस्तरीय र प्रविधिमैत्री शिक्षा प्रदान गर्ने,
- गाउँपालिकाका सडकहरूलाई स्तरोन्नती गर्ने,
- क्रमागत रूपमा संचालनमा रहेका आयोजनाहरूको निर्माण कार्य पुरा गर्ने,
- रोजगारी र स्वरोजगारी सिर्जना गरी आयआर्जनमा वृद्धि गरिने,
- पूर्वाधार निर्माण र पर्यटन विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि सामाजिक समावेशीकरणको नीति लिने,
- गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने ।

४. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरूः—

(क) समग्र नीति तथा आधारहरू : राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, मौलिक हक, सङ्घीयता कार्यान्वयन, गरीबी न्यूनिकरण, आर्थिक तथा वित्तीय आत्मनिर्भरता, दिगो विकास लक्ष्य, आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचना, लैङ्गिक उत्तरदायीत्व सम्बन्धी नीति आदि ।

(ख) क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू:

- (१) आर्थिक क्षेत्र : उत्पादन वृद्धि, रोजगारी, व्यवसाय प्रवर्द्धन, सहकारिता विकास, उत्पादनमा अनुदान, उद्यमशिल नागरिक बनाई गरिबी हटाउने ।
- (२) सामाजिक विकास : गुणस्तरीय शिक्षा, शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच, समावेशी विकास, भेदभाव तथा छुवाछुत रहित समाज, स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच, सबैका लागि खानेपानी तथा सरसफाई, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गमैत्री सेवा आदि ।
- (३) पूर्वाधार क्षेत्र : यातायात पहुँच, वातावरण मैत्री, सेवा प्रवाहमा सरलता, आवास विहिनका लागि आवास योजना, दिगो पूर्वाधार उपयोग, उर्जा, विद्युत्, सञ्चार र सूचनामा पहुँच ।
- (४) वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन : वन, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरणमैत्री विकास तथा शासन, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, फोहर मैला व्यवस्थापन, हरियाली वातावरण निर्माण, प्रकोप नक्साङ्कन तथा विपद् व्यवस्थापन आदि ।
- (५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन : आवश्यकतानुसार कानून निर्माण, दरबन्दी तथा पदपूर्ति, पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकास, विद्युतीय सुशासन, पारदर्शिता, नागरिकमैत्री सेवाप्रवाह, सञ्चार माध्यमको उपयोग, सेवामा नागरिकहरूको पहुँच, प्रशासनीक तथा वित्तीय सुशासन ।

गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका मुख्य उपलब्धीहरू

चालु आ.व. को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धिहरूको संक्षिप्त विवरण

क) भौतिक उपलब्धी:

१. गाउँपालिकाका ६ वटै वडा कार्यालयहरू आफ्नै सुविधासम्पन्न भवनबाट सेवा सुचारु गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
२. रानीबास-टाहाटिम-उल्लिखोला मोटरबाटो कालोपत्रे तथा स्तरोन्नती, चौतारा-नेटा-लोकमा-देउराली मोटरबाटो कालोपत्रे तथा स्तरोन्नती, ज्ञवा मा.वि. पहुँचमार्ग ढलान सहित स्तरोन्नती, बासुलि पोखरी-तिलहार गैरा सडक ढलान सहित स्तरोन्नती, धोविघाट-काउले-खिवा सडक स्तरोन्नती, स्वामिकारुख-रातामाटा र राष्ट्रिय मा.वि पहुँचमार्ग सडक ढलान सहित स्तरोन्नती, (चौतारा-बम्घाकोट, काउले-निवाखर्क, चौतारा-रास्लुङ) सडकलाई एकिकृत रूपमा ठेक्का गरी ढलान सहित स्तरोन्नती, सडक बोर्डसँगको साझेदारीमा एकलेपिपल-भट्कुवा सडक खण्डको दाहेगौडा क्षेत्रमा ढलान सहित स्तरोन्नती लगायत विभिन्न मोटरबाटोहरूको स्तरोन्नती कार्य गरिएको ।
३. वडा नं. ५ को पागामा उपल्लो कुलो सिंचाई योजना निर्माण लगायत विभिन्न सिंचाई योजनाहरू सम्पन्न गरिएको ।
४. वर्षातको समयमा अवरुद्ध हुने सडकहरूमा आवश्यकता अनुसार नाली कटान तथा ढलान गरी सडकलाई नियमित संचालन हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
५. गाउँपालिकाको वडा नं. १ मा १५ सैयाको अस्पताल भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको ।
६. कृषि उत्पादन चिस्यान केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्ने गरी कोल्डस्टोर निर्माणलाई प्राथमिकता दिई निर्माण कार्य भैरहेको ।
७. पवित्र धार्मिक स्थल रिडीमा सवदाहघाट निर्माण भैरहेको त्यस्तै अर्घाखाँची जिल्लाको छत्रदेव गाउँपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा मलामीहरूको लागि थप आश्रय स्थलको निर्माण कार्य भैरहेको ।
८. पवित्र धार्मिक स्थल रिडीमै ऐतिहासिक धार्मिक क्षेत्र रुरुक्षेत्र पूर्वाधार निर्माण अन्तर्गत मन्दिर, गुम्बा र पार्क निर्माण भैरहेको ।
९. गाउँपालिकाको वडा नं. १ र २ जोड्ने गोलपोखरी-बेसिकाचौर झोलङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको ।
१०. भरतपुर महानगरपालिका र रुरुक्षेत्र गाउँपालिकाको लागत साझेदारीमा श्रृङ्गेश्वर तपोभूमिमा मन्दिर लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न भएको साथै यस आर्थिक वर्षमा पनि सोहि महानगरपालिकासँगको साझेदारीमा धार्मिक क्षेत्र रिडीमा लामाचौपारी विश्रामस्थल तथा विष्णु मुर्ती निर्माण योजना अन्तर्गत फल्चा र विष्णु मुर्ती निर्माण कार्य भैरहेको ।

११. श्रृङ्गेश्वर तपोभूमिमा एकिकृत पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण अन्तर्गत खुल्ला व्यायामशाला, वाल उद्यान, प्रतिकक्षालय लगायतका पूर्वाधार निर्माणका कार्य सम्पन्न गरिएको ।
१२. गाउँपालिकामा उद्योगहरू स्थापना गर्ने उद्देश्यले औद्योगिकग्राम निर्माणको कार्य सञ्चालनमा रहेको ।
१३. शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण अन्तर्गत जनबोध मा.वि. मा भवन निर्माण लगायत अन्य विद्यालयमा पनि पूर्वाधार निर्माणका कार्य सञ्चालनमा रहेको ।
१४. एक घर एक धारा अभियान अन्तर्गत गाउँपालिकाको WASH योजना अद्यावधिकको साथै रुरुक्षेत्र बृहत् खानेपानी योजना निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको ।
१५. उखु खेती गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै स्थानीय रोजगारी सिर्जना तथा बजारीकरण गर्ने उद्देश्य लिई वडा नं. ४ को दासिडबासमा गुण खुदो उद्योग स्थापना गरी संचालन गरिएको ।

ख) आर्थिक तथा सामाजिक उपलब्धी:

१. गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने नागरिकहरूको शान्ति सुरक्षा, अमनचयन कायम राख्न तथा अपराध अनुसन्धान प्रभावकारी बनाउन इलाका प्रहरी कार्यालय रिडी र रुरु प्रहरी चौकी रानीबाससँग आवश्यक समन्वय गरिएको ।
२. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन, बजार अनुगमनलाई व्यवस्थित गराउने लगायतका विभिन्न कार्यमा सहयोग गर्न नगर प्रहरीलाई कामकाजमा खटाईएको ।
३. गाउँपालिकामा विपद्को घटनामा परेका नागरिक र उपचार लगायतको कार्यको लागि अत्यन्त आर्थिक अवस्था कमजोर भएका नागरिकहरूलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराई नागरिकप्रति संवेदनशील भएको ।
४. नागरिकको स्वास्थ्यमा ख्याल गर्दै डा. सहितको सेवा प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा उपलब्ध गराउनुको साथै जेष्ठ नागरिकहरूलाई घरघरमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईएको ।
५. स्थानीय तह स्थापना दिवसको अवसरमा रक्तदान कार्यक्रम सन्चालन गरी १०५ पिन्ट रगत संकलन गरिएको ।
६. प्रसूती भएका महिला तथा असहाय, 'क' वर्गका अपाङ्गता भएका नागरिकहरूको उपचारका लागि निःशुल्क दुई ओटा एम्बुलेन्सको व्यवस्था मिलाईएको ।
७. नागरिकको स्वास्थ्यमा संवेदनशील बन्दै उपचारको लागि निःशुल्क रगत तथा मोतियाबिन्दुको निःशुल्क शल्यक्रियाको व्यवस्था गरिएको ।
८. कक्षा ६ देखि १२ कक्षा सम्मका छात्राहरूको रक्तअल्पता परिक्षण गरिएको ।
९. विद्यालयमा अध्ययनरत सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूको मुटु, बाथरोग तथा जन्मजात मुटुरोगको स्कृनिङ्ग गर्ने कार्य गरिएको साथै समुदाय तथा विद्यालयहरूमा मानसिक स्वास्थ्य समस्यालाई कम गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

१०. कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माणको लागि रु ३ करोड ३३ लाखको लागतमा रुरु कृषि परियोजना संचालन गरिएको ।
११. कृषकसँग प्राविधिक कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषकको खेतबारीमै गएर कृषकको समस्या बुझी कृषि प्राविधिकबाट उचित किसिमको सल्लाह सुझावको व्यवस्था गरिएको साथै जग्गा भाडामा लिएर खेती गर्ने कृषकलाई जग्गा भाडामा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
१२. गाई/भैसी पालक कृषकहरूका गाई/भैसी उन्नत नश्व सुधारको लागि निःशुल्क रूपमा कृत्रिम गर्भाधानको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको ।
१३. गाउँपालिकाका कृषकहरूलाई आधुनिक र प्रविधिमैत्री कृषिमा आकर्षित गर्नको लागि कृषकको आवश्यकताका आधारमा कृषि यन्त्र तथा प्रविधिहरू वितरण गरिएको ।
१४. पशुपन्छीमा लाग्ने महामारीजन्य रोगको नियन्त्रणको लागि खोरेत, PPR, लम्पी स्किन, रानीखेत, स्वाइनफिभर लगायतका रोग विरुद्धका खोपहरू कृषककै गोठमा पुगेर निःशुल्क लगाइएको साथै मागको आधारमा कृषककै गोठमै गएर निःशुल्क उपचार तथा प्राविधिक परामर्श दिइएको ।
१५. सामुदायिक तथा घर पालुवा कुकुरहरूमा लाग्ने प्राणघातक रोग रेविज विरुद्धको खोप निःशुल्क संचालन गरिएको ।
१६. पशुमा हुने बाँझोपन न्यूनीकरणका लागि दक्ष प्राविधिक (डक्टर) सहित कृषकको गोठ गोठमा पुगी समस्याको पहिचान पश्चात कृत्रिम गर्भाधारण कार्यक्रम सफल भएको ।
१७. गरिबीको रेखामुनी रहेका नागरिकलाई उद्यमशील बनाई उनीहरूको आयआर्जन वृद्धि गर्नको लागि गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
१८. कक्षा १ देखि ८ कक्षासम्म स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागु गरिएको ।
१९. सामुदायिक विद्यालयहरूको खेल क्षेत्रमा विकास गर्न गाउँपालिकामा खेल शिक्षकको नियुक्ति गरी पालैपालो प्रत्येक विद्यालयमा पठाइएको ।
२०. गाउँपालिकाका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तरलाई वृद्धि गर्न प्रविधिमैत्री शैक्षिक कृयाकलाप संचालन गरी स्मार्ट शिक्षण विधिलाई निरन्तरता दिइएको ।
२१. गाउँपालिका भित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान तथा राज्यबाट प्राप्त सेवा सुविधाबाट बञ्चित हुन नपरोस् भन्ने उद्देश्यले अपाङ्गता भएका नागरिकको घरमा गई अपाङ्गता परिचय पत्र र आवश्यक सहायता सामग्रीहरू वितरण गर्ने कार्य सुरुवात गरिएको ।
२२. गाउँपालिकाको कला संस्कृतिलाई संरक्षण तथा जगेर्ना गर्न र गाउँपालिकाको पर्यटनलाई टेवा पुर्याउने उद्देश्यले पालिका स्तरिय भजन महोत्सव संचालन गरिएको ।
२३. खेलाडीहरूलाई उत्प्रेरित गराउन जिल्ला खेलकुद परिषदसँग समन्वय गरी जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपती रनिङ्गसिल्ड प्रतियोगिता यसै गाउँपालिकाको घिउबैसीमा सम्पन्न गरिएको त्यस्तै अध्यक्ष कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता र विभिन्न वडामा वडाध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।

ग) वातावरणीय उपलब्धी:

१. गाउँपालिकामा हरियाली र स्वच्छ वातावरण कायम राख्नको लागि वन संरक्षण तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२. गाउँपालिकामा ठूला योजनाहरू संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
३. खानेपानी मुहान संरक्षणको लागि आवश्यक कार्यहरू गरिएको ।
४. बलेटक्सार, रानीबास र रिडी बजार क्षेत्रमा फोहोर संकलन गरी व्यवस्थापन गर्ने कार्य गरिएको ।

घ) संस्थागत उपलब्धी:

१. स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कनको नतिजामा लुम्बिनी प्रदेशबाट पहिलो स्थान तथा देशभरका गाउँपालिकाबाट दोस्रो स्थानमा रहन सफल भएको ।
२. स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको नतिजामा ९८% प्राप्त गरी लुम्बिनी प्रदेशबाट तेस्रो स्थानमा रहेको ।
३. गाउँपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरू बीच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादनको मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको ।
४. नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह उपलब्ध गराउन रिक्त रहेका विभिन्न पदहरूमा पदपूर्ति गरि स्थानीय रोजगारी सृजना गरिएको साथै स्थानीय निजामती सेवा ऐन, २०८१ जारी भए पश्चात रिक्त पदहरूमा अस्थायी पदपूर्तिको लागि प्रदेश लोकसेवा आयोगमा कर्मचारी सिफारिस गरी पठाईदिन अनुरोध गरिएको ।
५. गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न, सेवा प्रवाह, विपद व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सार्वजनिक सम्पत्ती संरक्षण, ट्राफिक व्यवस्थापन लगायतका कार्यको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था मिलाईएको ।
६. नागरिकको सुविधालाई मध्यनजर गरी वडास्तरमा विभिन्न ९ वटा सेवाहरू सहित एकीकृत घुम्ति सेवा कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
७. गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयहरूमा विद्युत्तिय हाजिरीको व्यवस्था गरी हाजिरीलाई अनलाईन सर्भरमा स्टोरेज तथा अनलाईनबाट अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउँदै कागजी हाजिरीलाई पूर्ण रूपमा विस्थापित गरिएको ।
८. स्वास्थ्य सेवालाई नागरिकको घरदैलो सम्म पुऱ्याउन महत्वपूर्ण भूमिकामा रहेका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई प्रोत्साहन गर्न नागरिक लगानी कोषसँग सम्झौता गरी पेन्सन योजनाको शुरुवात गरिएको ।
९. गाउँपालिकाको गतिविधिहरूलाई सबै नागरिकहरू समक्ष पुऱ्याउनको लागि डिजिटल सूचना पाटी, डिजिटल नागरिक वडापत्र, सामाजिक सञ्जाल र वेबसाइटमा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।

१०. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरू नागरिकलाई सु-सूचित गरी जनउत्तरदायी सरकार बनाउन र जवाफदेहीता कायम गर्न प्रत्येक चौमासिकमा प्रगती समीक्षा र सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
११. गाउँपालिकाका विषयगत शाखा र वडा कार्यालयहरूबाट भएका कार्यहरूको समीक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
१२. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरूको बारेमा कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र संचालनमा ल्याइएको ।
१३. गाउँपालिकाको सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गर्न तथा गाउँपालिकाको सबै घरधुरीमा SMS मार्फत सूचना प्रवाहको लागि नेपाल दुरसंचार प्राधिकरणसँग सम्झौता गरी RURU_ALERT नामक SMS प्रणाली संचालनमा ल्याई नागरिकलाई गाउँपालिकाको तर्फबाट विभिन्न सूचनाहरू सम्प्रेषण गरिएको ।
१४. कार्यालयमा आउने नागरिकहरूको सुविधाको लागि प्रतिकालय, शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था र नागरिक सहायता कक्ष संचालन गरिएको ।
१५. नागरिकमैत्री र प्रविधिमैत्री कार्यालय संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको ।

अब म आगामी आर्थिक वर्षको आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आम्दानी (आय) तर्फ

सि.नं.	विवरण	रकम
संघीय सरकार		
१.	वित्तिय समानीकरण अनुदान	८ करोड ४१ लाख
२.	शर्शत अनुदान	३० करोड ३२ लाख
३.	विशेष अनुदान	९० लाख
४.	समपुरक अनुदान	८७ लाख
संघीय सरकारको अनुदान जम्मा : ४० करोड ५० लाख		
प्रदेश सरकार		
१.	वित्तिय समानीकरण अनुदान	५७ लाख ३७ हजार
२.	शर्शत अनुदान	१ करोड ३५ लाख
३.	विशेष अनुदान	१८ लाख
४.	समपुरक अनुदान	७५ लाख
प्रदेश सरकारको अनुदान जम्मा : २ करोड ८५ लाख ३७ हजार		
आन्तरिक आय (राजस्व बाँडफाँड)		
१.	संघीय सरकारबाट प्राप्त	७ करोड २३ लाख ७६ हजार
२.	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त	८४ लाख ७५ हजार
३.	गाउँपालिकाको आम्दानी	१ करोड ६० लाख
४.	अ.ल्या.	२ करोड ६२ लाख ३१ हजार
जम्मा आन्तरिक आय		१२ करोड ३० लाख ८२ हजार
कुल जम्मा आय : ५५ करोड ६६ लाख १९ हजार		

खर्च (व्यय) तर्फ

चालु खर्च : ३६ करोड ९५ लाख ६९ हजार

पुँजीगत खर्च : १८ करोड ७० लाख ५० हजार

जम्मा : ५५ करोड ६६ लाख १९ हजार

श्रद्धेय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख कार्यक्रम तथा क्षेत्रगत विनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सामाजिक विकास तर्फ:

शिक्षा

१. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक क्षेत्रलाई चलायमान गराउँदै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न शिक्षा क्षेत्रमा रु. २ करोड ६४ लाख ४२ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्दै विभिन्न विषयगत शिक्षकहरूलाई तालिम लगायतका कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३. गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक सुधारगरी प्रधानाध्यापकलाई जवाफदेही बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रधानाध्यापक भत्ता वितरणको लागि रु ४ लाख ८० हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न कक्षा ४, ५, ७, ८ र ९ को परीक्षालाई पालिकास्तरीय रूपमा संचालन गर्न रु. ७ लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गरी विद्यालयको वृहत्तर हितमा परिचालन गर्न सम्मान कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, विभिन्न बैठक संचालन, शैक्षिक कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, स्काउट शिक्षा सम्बन्धी तालिमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
७. छोरी तथा बुहारीहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनमा सहज र सर्वसुलभ बनाउन छोरी बुहारी छात्रवृत्तिमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
८. शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशन, शैक्षिक अवलोकन भ्रमण लगायतका कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. गरिब तथा जेहेनदार विद्यार्थीका लागि पोशाक तथा शैक्षिक सामग्री प्रदान गर्न रु. ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१०. विद्यालयमा निशुल्क पाठ्यपुस्तक, दिवाखाजा, सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूका लागि सेनिटरी प्याड, छात्रवृत्ति जस्ता कार्यक्रमलाई आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।

११. विद्यालयमा अध्ययन गर्ने सबै समूहका बालबालिकाहरूको पहुँच वृद्धि गर्न स्कूल बस संचालन गरेका विद्यालयहरूलाई बस संचालन अनुदानमा रु ९ लाख ७५ हजार र विद्यालयमा नयाँ विद्युतिय गाडि खरिद गर्न रु. ४० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. गाउँपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न तथा प्रविधि सहितको शिक्षाको लागि इन्टरएक्टिभ स्मार्ट बोर्ड व्यवस्थापन को लागि रु १८ लाख रकमको व्यवस्थापन गरेको छु ।
१३. गाउँपालिकाका युवाहरूलाई सरकारी सेवामा आकर्षण गराउन तथा रोजगारी वृद्धिका लागि लोक सेवा आयोग र शिक्षक सेवा आयोगका तयारी कक्षा संचालनको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. जिल्लामै संस्कृत अध्यापन गराउने विद्यालयको रूपमा रहेको रुरु संस्कृत तथा साधारण मा.वि.मा आवासिय विद्यालय रूपमा विकास गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१५. नमूना विद्यालय, विशेष विद्यालयका क्रमागत विद्यालय भवन निर्माण तथा पूर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१६. विद्यालयहरूमा कार्यरत महिला शिक्षकहरू लामो समय सम्म प्रसुति विदामा रहदा बालबालिकाहरूको सिकाईमा असर पर्ने भएकोले उत्त प्रसुति अवधिभर सट्टा शिक्षक राखि पठनपाठनलाई नियमित गराउन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
१७. अस्थायी दरबन्दीमा कार्यरत प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीहरूको लागि सशर्त अनुदानमा प्राप्त बजेटमा रु १ करोड २७ लाख ७२ हजारमा गाउँपालिका बाट ९० लाख ८० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु । साथै गाउँपालिका अनुदानमा कार्यरत स्थानिय स्रोतका शिक्षकहरूको तलबभत्ताको लागि रु ५० लाख ९७ हजार विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य :

१. स्वास्थ्य क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रमका लागि रु.१ करोड १३ लाख ८६ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका असहाय तथा आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग पुर्याउन निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. स्वास्थ्य चौकीहरूमा आम नागरिकहरूको लागि तोकिएका औषधीहरू निःशुल्क वितरण गर्न तथा दिर्घरोगीहरूको निःशुल्क औषधीको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाएको छु ।

५. गाउँपालिकामा रहेका जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य परिक्षणका लागि घर घरमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. गर्भवती महिलाको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाई संस्थागत प्रसुतीलाई प्रेरित गर्दै प्रसुतीको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. स्वास्थ्य चौकीमा सुरक्षित प्रसुती गराउने कार्यमा संलग्न नर्सिङ्ग कर्मचारीहरू प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
८. गम्भिर प्रकृतिको रोगले पीडित गाउँपालिकाका असाहय र विपन्न नागरिकहरूको लागि उपचारमा एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
९. किशोरावस्थामा शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक परिवर्तनको कारण हुनसक्ने असहजताबाट बचाउन विद्यार्थीहरूको लागि **साथी शिक्षा कार्यक्रम** संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१०. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू आफ्नो सेवामा रहँदा स्वास्थ्य उपचार तथा अवकाश हुँदा आवश्यक प्रोत्साहन गर्न महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका पेन्सन योजना कोषको लागि मासिक १ हजारका दरले आवश्यक पर्ने रकम रु ९ लाख २४ हजार विनियोजन गरेको छु ।
११. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई उत्प्रेरित बनाउन संचार र यातायात सुविधाको लागि रु. ४ लाख ६२ हजार रकम विनियोजन गरेको छु ।
१२. नागरिकहरूलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन घरघरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालनको लागि रु ७ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन स्त्रीरोग तथा अन्य विशेषज्ञ शिविर सञ्चालनको लागि रु. ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. मृगौला प्रत्यारोपण गरेका डायलाइसीस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका बिरामीहरूलाई मासिक रु ५ हजार औषधी उपचार खर्च उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१५. स्वास्थ्य संस्थाहरूको आवश्यक न्यूनतम मापदण्ड पुरा गरी व्यवस्थित स्वास्थ्य संस्था बनाउन आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१६. सुत्केरी पोषण प्याकेज कार्यक्रम संचालन, गर्भवती तथा सुत्केरीहरूको लागि क्याल्सियम, पोषण तथा सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन, बर्थिङ सेन्टर तथा ल्याव सञ्चालन, गाउँघर क्लिनिक संचालन, स्वास्थ्य संस्थाहरूको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक औजार तथा सामग्री खरिद, रुरु प्राथमिक

स्वास्थ्य केन्द्रमा पोष्टमार्टम गर्ने व्यवस्थाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

१७. आयुर्वेद स्वास्थ्यमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न, आयुर्वेद औषधीहरूको प्रयोगलाई बढावा दिन तेल तथा चूर्ण उत्पादन, योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण, बालबालिकाका लागि स्वर्णविन्दु प्राशन लगायतका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
१८. एच.आइ.भी.संक्रमितहरूलाई आवश्यक परामर्श औषधी उपचार लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१९. नागरिकहरूलाई सबै प्रकारका स्वास्थ्य सेवा दिने उद्देश्य अनुरूप आँखा जाँचको लागि वडा नं. १ को रिडी बजारमा आँखा उपचार केन्द्र स्थापना गरिएको हुँदा उपचार केन्द्र संचालनको लागि आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
२०. गाउँपालिकाका नागरिकहरूको निःशुल्क मोतियाबिन्दुको शल्यक्रियाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
२१. गाउँपालिकाका नागरिकलाई निःशुल्क रगत उपलब्ध गराउने कार्य, विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा, स्वास्थ्य परिक्षण लगायतका कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

खेलकुद तर्फ:

१. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितालाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित रूपमा संचालन गरी समग्र खेलकुद क्षेत्रलाई चलायमान गराउन रु ४ लाख रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
२. गाउँपालिकाका खेलाडीहरूलाई थप उत्प्रेरित बनाउन अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गर्नको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
१. युवा प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले खेलकुद प्रवर्द्धनको लागि खेलकुद कार्यक्रम तथा सामग्री वितरण र क्रिकेट बन्द प्रशिक्षणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३. गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयहरूमा खेलकुद तथा शारीरिक व्यायाम सम्बन्धी कृयाकलापहरूलाई संचालन गर्न पालीकास्तरीय खेलकुद शिक्षक व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

२. गाउँपालिकाका सबै नागरिकलाई विद्युत सेवाको सुनिश्चित गर्न न्यूनतम २० युनिट सम्मको विद्युत महशुल गाउँपालिकाबाट भुक्तानी गर्न रु १३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

३. गाउँपालिकामा विभिन्न स्थानमा रहेका सडक बत्तिहरूको महशुल भुक्तानीको लागि समुदाय-टोलविकास संस्थासँग साझेदारी गरी गाउँपालिकाबाट महशुल अनुदानको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
४. महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, एकल नागरिक लगायत लक्षित समूहका कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु २१ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।
५. लैंगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन, ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र सञ्चालन, तिज गीत सञ्चालन, नारी दिवस सञ्चालन, अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण शिविर कार्यक्रम, अपाङ्गता सहायता सामग्री वितरण लगायतका कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
६. ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई देशका विभिन्न धार्मिक स्थलहरूको भ्रमण गराउन ५ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
७. महिलाहरूको जिवन स्तर सुधार गर्न सीप विकास तालिम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
८. छुवाछुत मुक्त दिवस र छुवाछुत मुक्त वडा घोषणाको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
९. धार्मिक मेला महोत्सव सञ्चालन तथा साहित्यिक कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई :

१. एकघर एकधारा कार्यक्रम पूर्ण रूपमा सम्पन्न गरी सबै नागरिकको घरघरमा खानेपानीको सेवा उपलब्ध गराउन २ करोड २० लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
२. नागरिकहरूको स्वच्छ तथा शुद्ध खानेपानीमा पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यले खानेपानीको परीक्षणको लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
३. नागरिकलाई सर्व सुलभ रूपमा खानेपानी उपभोग गर्न समुदायस्तरमा संचालनमा रहेका लिफ्टिङ्ग खानेपानीको विद्युत महशुलमा अनुदान दिई नागरिकले हाल प्रयोग गरिरहेको खानेपानी महशुलमा सहूलियत दिन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

आर्थिक विकास :

कृषि तथा पशु विकास

१. लागत साझेदारीमा रुरु कृषि परियोजना संचालनको लागि रकम रु. ५५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२. कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमको लागि ६७ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३. कृषिक्षेत्रसँग सम्बन्धित विकसित नविनतम प्रविधिको बारेमा कृषकलाई जानकारी गराउन तथा कृषकहरूको पिरमर्का, समस्या र गुनासोको सम्बोधन गर्न, कृषि तथा पशु शिविर संचालन गर्दै कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४. गाउँपालिकामा सम्भाव्यता भएका वस्तुहरूमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५. कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि माटोको अवस्था यकिन गर्न माटो परिक्षणको लागि आवश्यक सामग्रीहरू खरिद गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. कृषकहरूको आत्मसम्मानमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले कृषक सम्मान कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
७. गाउँपालिकाका कृषकहरूका गाई भैसीहरूको निःशुल्क कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८. निःशुल्क पशु तथा कृषि औषधी वितरणका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
९. व्यवसायिक कृषकहरूलाई दुध, मासु, अण्डा उत्पादनमा प्रेरित गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि रु. २३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१०. कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि विभिन्न संघसंस्थासँग सहुलियत दरको ऋण लगानीको लागि आवश्यक समन्वय गर्दै कृषकको लागि कृषि ऋणमा लाग्ने ब्याजमा अनुदान दिनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
११. रैथाने बाली प्रवर्धन कार्यक्रम, उखु खेति र कफि खेति प्रवर्धनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
१२. साइलेज तथा दाना उत्पादन मेसिन अनुदानका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

उद्योग, वाणिज्य तथा सहकारी र पर्यटन :

१. गाउँपालिकाका युवा उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै उद्यमी बनी आत्मनिर्भर बन्नको लागि मागमा आधारित अनुदानको लागि युवा उद्यम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु १० लाख खर्च हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।
२. गाउँपालिकामा लघु उद्यम सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी स्वरोजगारी तथा रोजगारी सिर्जना गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
३. गाउँपालिकामा लघु उद्योगहरू संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि वडा नं. ४ को देउडाँडामा औद्योगिकग्राम निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
४. वित्तिय साक्षरता सहकारी संस्थाको सुदृढीकरण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. उपभोक्ताहरूले गुणस्तरीय बस्तुहरूको सर्वसुलभ प्राप्त गराउनको लागि नियमित बजार अनुगमन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६. गाउँपालिका भित्रका ऐतिहासिक तथा धार्मिक पर्यटकिय स्थलको प्रवर्धनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७. वडा नं. ६ ठाइनडाँडामा सञ्चालित होमस्टे व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ:

१. वडामा रहेका विभिन्न पूर्वाधारहरू निर्माणको लागि वडा मार्फत खर्च हुने गरी २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२. आ.व. ०८२/०८३ मा वडा पहुँच मार्गहरूलाई कालोपत्रे गर्न ८ करोड ४२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३. गाउँपालिका भित्रका मुख्य मोटरबाटोहरूलाई बाह्र महिना सुचारु गराउन तथा गाउँपालिकाको पूर्वाधार निर्माण, विपद् व्यवस्थापन लगायतका कार्य सम्पादन गर्न गाउँपालिकाको हेभी इक्विप्मेन्ट (भ्याकु लोडर) प्रयोग गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
४. स्थानीय पूर्वाधार विकास सहयोग कार्यक्रम (LISP) तथा अन्य साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु १ करोड २५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

५. LISP कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका योजनाहरू कार्यन्वयनको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
देहायहरू

१. धोविघाट-रिमुवा-रुद्रवेणी बाटो कालोपत्रे वडा नं. ६ पहुँच मार्ग ३ करोड २५ लाख

२. अन्य वडाको विभिन्न पूर्वाधार निर्माणको लागि ७५ लाख

६. कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरूलाई बजारीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि कृषि बजार तथा कोल्डस्टोरको निर्माण र निरन्तरताको लागि रु ५० लाख रकम व्यवस्था गरेको छु ।

७. नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन १५ शैयाको अस्पताल भवन निर्माण सम्पन्न गरी अस्पताल सञ्चालन लगायतका कार्यको रु १ करोड १० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

८. गाउँपालिकाको वडा पहुँच मार्गको रूपमा रहेको चौतरा-नेटा-लोकमा-देउराली सडकलाई कालोपत्रे गर्ने गरी चालु आ.व. मा बहुवर्षिय योजनाको रूपमा निर्माण गर्न टेन्डर गरीएकोमा आ.व.० ८२।०८३ को लागि प्रदेश सरकार बाट रु ७५ लाख विनियोजन भएकोमा गाउँपालिका बाट रु १ करोड ३० लाख गरी जम्मा रु २ करोड ५ लाख रकम खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

९. गाउँपालिकाको वडा पहुँच मार्गको रूपमा रहेको एक्लेपिपल-भट्कुवा-जौखोला मोटर बाटो कालोपत्रे ३ वर्ष भित्र सम्पन्न गर्ने गरी बहुवर्षिय योजनाको रूपमा निर्माण गर्न रु ७ करोड रकम सुनिश्चित गरी टेन्डर गर्ने र आ.व. ०८२।०८३ को लागि संघिय सम्पुरक अनुदान अन्तर्गत नेपाल सरकार बाट विनियोजित रु ८७ लाख र गाउँपालिका बाट रु १ करोड ५० लाख गरी जम्मा रु २ करोड ३७ लाख रकम खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१०. गाउँपालिकाबाट बहुवर्षिय रूपमा संचालन भएका विभिन्न योजनाहरूको आगामी आ.व.मा दायित्व सृजना हुने रकमको आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

विपद् व्यवस्थापन तर्फ:

१. विपद्मा परेका नागरिकहरूलाई तत्काल राहत तथा उद्धारको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।

२. प्राकृतिक प्रकोपहरू जस्तै बाढी, पहिरो, आगलागी तथा विभिन्न महामारी रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न रु. ३५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभुति गराई चुस्तदुरुस्त सेवा प्रवाह र प्रविधिमैत्री कार्यालय निर्माणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२. नागरिक केन्द्रित सेवा प्रवाह गर्दै गाउँपालिकाको समग्र सुशासन कायम गर्न कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित बनाई कार्य गर्न कार्यसम्पादनमा आधारित कर्मचारी प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।
३. वडा कार्यालय र गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने विभिन्न सेवाहरूलाई प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउन क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडामा रहेका कार्यालयहरूबाट उपलब्ध हुने विभिन्न सेवा तथा जानकारीहरू आम नागरिक समक्ष साप्ताहिक रूपमा जानकारी गराउँदै जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूत गराउन जनतासँग स्थानीय सरकार कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
६. स्थानीय जनताको सुरक्षा, सम्पत्तिको संरक्षण, स्थानीय सरकारको नीति, निर्णय, मापदण्ड, विपद् व्यवस्थापन, बजार अनुगमन, सेवा प्रवाह आदि कार्यमा नगर प्रहरी परिचालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
७. करार सेवामा कार्यरत शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी तथा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्धता गराउनको लागि आवश्यक रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
८. कर्मचारीहरूको महङ्गी भत्ता लगायतका अन्य भत्ताहरूको लागि आवश्यक रकम व्यवस्थापन गरेको छु ।
९. हाम्रो टोल राम्रो टोल भन्ने अभियान संचालन गरी सार्वजनिक संरचनाहरूको संरक्षण गर्दै वडा कार्यालयको सहयोगी संस्थाको रूपमा गठन भएका टोलविकास संस्थाको सुदृढीकरण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. वन्यजन्तुबाट कृषकहरूको कृषि उपजहरूको संरक्षण गर्न गाउँपालिकाका सबै वडामा परिचालन गर्ने गरी रोजगार कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आर्थिक वर्ष ०८२/०८३ को आय व्ययको विवरण अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरेको छु ।

प्रस्तुत गरेको बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत र साधनको उच्चतम उपयोग गर्दै नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गरी सुखी र समृद्ध रुरुक्षेत्र निर्माणको अभियानमा सहयोग पुगी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता एवम् गुणस्तर अभिवृद्धि भई सुशासनको प्रत्याभूति हुने विश्वास लिएको छु ।

प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्दा सहयोग गर्ने अध्यक्षज्यू, कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू, गाउँपालिकाका राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरू, गाउँपालिकाका विद्वत वर्गहरू, पत्रकार, नागरिक समाज, गाउँपालिकाबासी सम्पूर्ण नागरिक, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत गाउँपालिकाका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, शिक्षक, टोल विकास संस्था लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै बजेट कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा राख्दछु । सुखी, समृद्ध र समुन्नत रुरुक्षेत्र निर्माणको महानयात्रामा सबैले हातेमालो गर्दै सहभागी हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

जय रुरुक्षेत्र !!

धन्यवाद नमस्कार !!

मिनादेवी गौतम
उपाध्यक्ष

मिति : २०८२ असार १० गते